

T Á J É K O Z T A T Ó *

*az államháztartás központi alrendszerének
2015. szeptember végi helyzetéről*

2015. október

---

* Az államháztartás központi alrendszerének havonkénti részletes adatai megtalálhatók a Magyar Államkincstár honlapján (<http://www.allamkincstar.gov.hu>).

ÖSSZEFOGLALÁS

Az államháztartás központi alrendszerének 2015. szeptember végi halmozott hiánya 954,6 milliárd forintra teljesült. Ezen belül a központi költségvetés 1006,6 milliárd forintos deficitel, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai 29,9 milliárd forintos, az elkülönített állami pénzalapok pedig 22,1 milliárd forintos szufficittel zártak.

2014. szeptember végén az államháztartás központi alrendszerének deficitje 844,6 milliárd forintot tett ki. A két év azonos időszak közötti különbség elsősorban az uniós források eltérő alakulásából fakad. A fejezeti kezelésű előirányzatok uniós bevételei mintegy 407 milliárd forinttal maradtak el az előző évi bevételektől, mely egyrészt az évenként változó elszámolások különbségéből ered, másrészt pedig az Európai Unió Bizottsága által vizsgálat alá vont és egyeztetés alatt lévő tételek következménye. A következő időszakban azonban – konkrét bizottsági döntések alapján – több száz milliárd forintos uniós transzfer várható, mely jelentősen csökkenti majd a bevételi elmaradást. Az uniós források jelenlegi elmaradása az államháztartás uniós módszertan szerinti egyenlegét nem befolyásolja, tekintve, hogy az év végéig esetlegesen meg nem érkező, de a Bizottságtól jogosan igényelt összegek bevételként elszámolhatók. A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok uniós kiadásai 190 milliárd forinttal haladták meg az előző évi kiadásokat, mely a felfutó kifizetéseknek köszönhető.

Mindezek felül kiemelhető továbbra is, hogy az előző év azonos időszakához képest lényegesen (mintegy 500 milliárd forinttal) magasabban alakultak a társasági adóból, az általános forgalmi adóból, a jövedéki adóból, a személyi jövedelemadóból, valamint a szociális hozzájárulási adóból és járulékokból származó bevételek.

A 2015. szeptember havi deficit 39,7 milliárd forintot tett ki, szemben az előző évi 14,2 milliárd forintos többlettel. A két év szeptember havi egyenlegének különbsége is alapvetően az uniós bevételek és kiadások eltérő alakulásából következett. Míg a fejezeti kezelésű előirányzatok uniós bevételei mintegy 39 milliárd forinttal maradtak el az előző évi bevételektől, addig az uniós kiadások közel 64 milliárd forinttal haladták meg az előző évi kiadásokat. Az idei szeptemberi kiadásokat ugyanakkor mérsékelte, hogy a Magyar Államkincstár a zökkenőmentes iskolakezdés érdekében már augusztus végén átutalta a szeptember havi családtámogatások, valamint a fogyatékosági támogatás és a megváltozott munkaképességűek keresetkiegészítése kifizetéséhez szükséges fedezetet.

Az uniós módszertan szerinti hiánycél 2015-re változatlanul a GDP 2,4%-a, amely – figyelembe véve a bevételek és kiadások éven belüli eloszlását és a szeptember végi tényadatokat is – továbbra is reális.

Központi költségvetés

A központi költségvetés szeptember végi halmozott bevételei az előző év azonos időszakához képest több mint 130 milliárd forinttal alacsonyabb összegben alakultak, melynek hátterében elsősorban a fejezeti kezelésű előirányzatok lényegesen elmaradó uniós bevételei állnak. Emellett kisebb összegben teljesültek a pénzügyi tranzakciók illetékből származó bevételek, valamint az állami vagyonnal kapcsolatos befizetések is.

A központi költségvetés szeptember végi halmozott kiadásai több mint 160 milliárd forinttal teljesültek alacsonyabb összegben, mint az elmúlt év azonos időszakában. A két év összehasonlítását befolyásolta az a tény is, hogy tavaly szeptember végéig került sor a helyi önkormányzatok adósságkonszolidációja keretében 68,7 milliárd forint törlesztési célú támogatás kifizetésére. Mindezen felül elmaradtak az előző évitől a garancia és hozzájárulás a társadalombiztosítási ellátásokhoz, a helyi önkormányzatok támogatása, az állami vagyonnal kapcsolatos kiadások, a hozzájárulás az EU költségvetéséhez, a társadalmi önszerveződések támogatása, a kezességérvényesítés kiadásai, valamint az egyéb kiadások is.

Kamatgyenleg

A kamatkiadások 2015. I-IX. hónapban 869,2 milliárd forintot tettek ki, 71,6 milliárd forinttal kevesebbet, mint az előző év megfelelő időszakában, a kamatbevételek pedig 192,1 milliárd forintos szintet értek el, 50,7 milliárd forinttal kevesebbet az előző évinél. A nettó kamatkiadás (677,1 milliárd forint) így összességében mintegy 21 milliárd forinttal lett kevesebb az előző év azonos időszakához képest.

Társadalombiztosítási alapok

A társadalombiztosítási alapok 2015. szeptember végi 29,9 milliárd forintos szufficitje a Nyugdíjbiztosítási Alap 32,3 milliárd forintos többletéből, valamint az Egészségbiztosítási Alap 2,4 milliárd forintos hiányából tevődik össze. A 2014. év I-IX. hónapjában az alapok együttes többlete ennek közel 5,3-szerese volt. A különbség részben a bevételi oldalon jelentkezett, az alapok összes bevétele 41,9 milliárd forinttal alakult alacsonyabban az előző év azonos időszakához képest. Az elmaradás alapvetően a szociális hozzájárulási adóból és járulékokból származó bevétel növekedése következtében az előző év azonos időszakához képest jelentősen lecsökkent központi költségvetési támogatás (Egészségbiztosítási Alap) következménye. A kiadási oldalon viszont 2,4%-os növekedés következett be az egy évvel korábbi teljesítéshez képest. A kiadásokon belül a nyugdíjkiadások 57,1 milliárd forinttal haladták meg az előző év azonos időszakának kiadásait, amely a 2015. január 1-jétől megvalósult nyugdíjemeléssel függ össze. Növekedtek továbbá a gyógyszer-támogatásra, a gyermekgondozási díjra és a táppénzre fordított összegek is.

Elkülönített állami pénzalapok

Az elkülönített állami pénzalapok I-IX. havi 22,1 milliárd forintos többlete az előző év azonos időszakához képest alacsonyabb lett. Az alapok összes bevételei 22,8 milliárd forinttal, kiadásai pedig 35,1 milliárd forinttal alakultak magasabban az előző év azonos időszakához képest. A bevételek közül – többek között – a Nemzeti Foglalkoztatási Alap egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulék alapot megillető hányadából és a szakképzési hozzájárulásból származó bevételek, valamint a Bethlen Gábor Alap bevételei lettek magasabbak. A kiadások közül elsősorban a Nemzeti Foglalkoztatási Alap Start-munkaprogram kiadása, valamint a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap kiadásai teljesültek magasabban az előző év azonos időszakához képest.

Az államháztartás központi alrendszerének szeptember végi főbb pénzforgalmi adatai a következők:

	2014. évi tény (1)	2014. I-IX. hó tény (2)	tény=100 (2/1)	2015. évi törvényi módosított előirányzat (1)	2015. I-IX. hó tény (2)	előirányzat= 100 (2/1)
Központi költségvetés egyenlege	-816,6	-1 036,8	127,0	-841,4	-1 006,6	119,6
bevétel:	11 954,3	7 870,0	65,8	10 932,9	7 738,7	70,8
kiadás:	12 770,9	8 906,8	69,7	11 774,3	8 745,3	74,3
Elkülönített állami pénzalapok egyenlege	5,6	34,3	-	-51,0	22,1	-
bevétel:	471,3	338,3	71,8	491,4	361,2	73,5
kiadás:	465,7	304,0	65,3	542,4	339,1	62,5
Társadalombiztosítási alapok egyenlege	8,0	157,9	-	0,0	29,9	-
bevétel:	5 032,8	3 769,4	74,9	4 935,4	3 727,5	75,5
kiadás:	5 024,8	3 611,5	71,9	4 935,4	3 697,6	74,9
EGYENLEG ÖSSZESEN	-803,0	-844,6	105,2	-892,4	-954,6	107,0
bevétel:	17 458,4	11 977,7	68,6	16 359,7	11 827,4	72,3
kiadás:	18 261,4	12 822,3	70,2	17 252,1	12 782,0	74,1

I.

A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS PÉNZÜGYI FOLYAMATAINAK FŐBB JELLEMZŐI

A.

A BEVÉTELEK RÉSZLETES ÁTTEKINTÉSE

1. A **társasági adóból** a központi költségvetésben az év első kilenc hónapjában 232,9 milliárd forint bevétel keletkezett, ami az előző év azonos időszaka értékét 52,9 milliárd forinttal (29,4%-kal) haladta meg. A befizetések 16,8%-kal magasabban, míg a kiutalások 8,2%-kal alacsonyabban alakultak az előző évinél. A befizetések emelkedését elsősorban a vállalatok nyereségének növekedése, a kiutalások csökkenését a kiutalási kérelmek alacsonyabb száma indokolja.

A **hitelintézeti járadék** jogcímen a központi költségvetésben szeptember végéig 7,1 milliárd forint bevétel realizálódott, amely teljesítés 5,6 milliárd forinttal maradt el a 2014. év azonos időszakában befolyt bevételtől. Az alacsonyabb bevétel mögött az árfolyamgát rendszerének lezárása áll.

A **cégautóadóból** szeptember végéig 23,7 milliárd forint bevétel teljesült, amely közel megegyezik az előző év azonos időszakának összegével.

Az **energiaellátók jövedelemadója** címén az év első kilenc hónapjában a központi költségvetésben 16,6 milliárd forint bevétel keletkezett, amely teljesítés 16,1 milliárd forinttal magasabb a 2014. év azonos időszakának bevételénél. A

növekedés háttérében törvényváltozás hatása (adóelőleg-fizetési kötelezettség előírása) áll.

Az **egyszerűsített vállalkozói adóból** az év I-IX. hónapjában 44,2 milliárd forint bevétel teljesült. E bevétel 9,4%-kal maradt el a 2014. év azonos időszakának értékétől, melynek háttérében az eva hatálya alá tartozó adózók számának csökkenése áll.

Az **energiaadóból** 14,5 milliárd forint bevétele származott a központi költségvetésnek az év első kilenc hónapjában, amely az előző év azonos időszakának értékét 3,5 milliárd forinttal haladta meg, mely a befizetések növekedésének és a kiutalások csökkenésének köszönhető.

A **környezetterhelési díj** mérlegsoron – a jóváírások és terhelések egyenlegeként – az I-IX. havi adatok alapján 4,3 milliárd forint bevétel keletkezett, amely teljesítés 0,4 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszakának összegét.

Bányajáradék címén szeptember végéig mintegy 27,8 milliárd forint bevétel keletkezett a központi költségvetésnek. A 2014. évi adatokhoz képest 21,3 milliárd forinttal volt alacsonyabb a befizetés, mely a Brent kőolaj árának jelentős csökkenésének a következménye.

A **játékadóból** az év első kilenc hónapjában 25,7 milliárd forint bevétel keletkezett a központi költségvetésnek, amely 0,4 milliárd forinttal magasabb a 2014. év azonos időszakának befizetésénél.

Az **egyéb befizetések** mérlegsoron szeptember végéig 15,4 milliárd forint volt a bevétel, ami az egy évvel korábbi, 16,4 milliárd forint összegű bevételtől 1,0 milliárd forinttal maradt el. Ezen a mérlegsoron a Nemzeti Adó- és Vámhivatal által beszedett bírság- és pótlékbevételek szerepelnek.

Az **egyéb központosított bevételekből** szeptember végéig összesen 272,6 milliárd forint bevétel teljesült, amely közel 45 milliárd forinttal haladta meg a tavalyi év azonos időszakát. E bevételek között jelennek meg az elektronikus útdíjból származó bevételek, a hulladéklerakási járulékok, a karkedvezmény-biztosítási járulékból származó bevételek, a rehabilitációs hozzájárulásból, a környezetvédelmi termékdíjából, valamint a különféle bírságokból származó bevételek is. Ezen belül a legnagyobb tételt az elektronikus útdíj 104,7 milliárd forintot kitevő összege képviseli. A tavalyi évhez viszonyított többlet döntő részét az magyarázza, hogy 2015 januárjától az egyéb központosított bevételek mérlegsoron jelenik meg az időalapú útdíj is.

A **pénzügyi szervezetek** 2010-ben bevezetett **különadója** sora szeptember végéig a központi költségvetésnek 111,4 milliárd forint bevétele származott, amely közel megegyezik a 2014. év azonos időszakának bevételével.

A szintén 2010-ben bevezetett **egyed-ágazatokat terhelő különadóból** 2015. I-IX. hónapjában 0,3 milliárd forint bevétel származott. 2013. január 1-jétől az

adónem megszűnt, de az áthúzódó pénzforgalmi hatás miatt még jelentkezett bevétel.

A **kisadózók tételes adója** mérlegsoron szeptember végéig 39,5 milliárd forint bevétel teljesült, ami az egy évvel korábbi, 30,8 milliárd forint összegű bevételt 8,7 milliárd forinttal haladta meg. Az eltérés fő oka, hogy a bázishoz képest mintegy 31 ezer fővel emelkedett a kisadózók tételes adóját választó adóalanyok száma.

A **kisvállalati adó** jogcímen az év első kilenc hónapjában 7,9 milliárd forint bevétel realizálódott, mely az előző év azonos időszakától 1,6 milliárd forinttal maradt el. Az elmaradás háttérében meghatározóan a 2015. január 1-jétől megváltozott előlegfizetésre vonatkozó szabályozás, kisebb részben az adózók számának csökkenése áll. 2015. január 1-jétől megszűnt a kisvállalati adózók havi előlegfizetési kötelezettsége, az adónem hatálya alá tartozó cégeknek egységesen negyedévente kell előlegkötelezettséget teljesíteniük.

A **közműadó** mérlegsoron szeptember végéig 53,5 milliárd forint bevétel teljesült, ez a tavalyi összeget 1,3 milliárd forinttal haladta meg.

A **reklámadó** mérlegsoron szeptember végéig 1,5 milliárd forint bevétel teljesült, ez a tavalyi összeget 0,2 milliárd forinttal haladta meg.

2. 2015. január-szeptember hónapban a költségvetésnek 4018,2 milliárd forint bruttó **általános forgalmi adó** bevétele keletkezett, mely a 2014. évi bázisértéket (3763,4 milliárd forint) 254,8 milliárd forinttal (6,8%-kal) múlta felül. Ezen belül az önadózói (belföldi) befizetések összege 3752,0 milliárd forintot tett ki, mely a bázisértéket (3517,1 milliárd forint) 234,9 milliárd forinttal (6,7%-kal) haladta meg. A belföldi befizetések növekedése jellemzően a feldolgozóiparhoz és a kereskedelemhez köthető.

A korábbi, vámhatóság által beszedett bevételek utáni befizetések (összesen 266,2 milliárd forint, melyből 175,5 milliárd forint az import utáni és 90,7 milliárd forint a dohánytermékek utáni áfabefizetés) a bázishoz képest 19,9 milliárd forinttal (8,1%-kal) nőttek. A magasabb teljesülést a dohánytermékek utáni áfabefizetések 5,3 milliárd forintos (6,2%-os) és az importtermékek utáni befizetések 14,6 milliárd forintos (9,1%-os) növekedése eredményezte.

A kiutalások 1645,2 milliárd forintos összege 104,6 milliárd forinttal (6,8%-kal) növekedett a bázishoz (1540,6 milliárd forint) képest. Ennek háttérében elsősorban a befizetések növekedése áll, melynek következtében a magasabb befizetéseket magasabb visszaigénylések kísérték.

Mindezek alapján szeptember végéig 2373,0 milliárd forint nettó általános forgalmi adó bevétel keletkezett, ami az egy évvel korábbi összeget (2222,8 milliárd forint) 150,2 milliárd forinttal (6,8%-kal) haladta meg.

A **jövedéki adóból** származó bevétel az év első kilenc hónapjában 712,8 milliárd forintot tett ki, amely az egy évvel korábbi összegnél 47,5 milliárd forinttal,

7,1%-kal magasabb. Az üzemanyagok esetében 418,9 milliárd forint jövedékiadó-bevétel keletkezett, amely 37,7 milliárd forinttal magasabb a bázisidőszaki bevételénél. A befizetések növekedését elsősorban a gázolaj, másodsorban a benzin forgalmának bázisévhez mért növekedése magyarázza. A dohánygyártmányok jövedéki adója (226,4 milliárd forint) 10,8 milliárd forinttal volt magasabb a tavalyi év bevételénél. A magasabb teljesülés háttérében a dohánytermékek utáni kedvezőbb adójegy-elviteli adatok állnak. A szeszesitaloknál és egyéb termékeknél 67,5 milliárd forint összegű teljesítés történt, amely 1,0 milliárd forinttal kevesebb a bázisidőszaki összegnél.

A **regisztrációs adóból** az év első kilenc hónapjában 16,0 milliárd forintos bevétele keletkezett a költségvetésnek, mely 114,3%-a a tavalyi év azonos időszaka teljesítésének. A növekedés háttérében a gépjármű forgalomba helyezések növekedése áll.

A **távközlési adóból** szeptember végéig 41,3 milliárd forint bevétele származott a költségvetésnek, mely bevétel 0,7 milliárd forinttal maradt el az egy évvel korábbi összegtől.

A **pénzügyi tranzakciós illeték** mérlegsoron a költségvetésnek az év első kilenc hónapjában 157,2 milliárd forint bevétele keletkezett, mely az előző év azonos időszakától 50,3 milliárd forinttal maradt el. Az alacsonyabb teljesülés háttérében a Kincstár befizetései – jogszabályváltozás miatti – csökkenése áll, melyet részben kompenzált a pénzforgalmi szolgáltatók magasabb befizetése.

A **biztosítási adóból** szeptember végéig 22,9 milliárd forint bevétel keletkezett, mely 0,9 milliárd forinttal haladta meg az egy évvel korábbi összeget.

3. A **személyi jövedelemadó** államháztartási szintű bevétele az év I-IX. hónapjában 1252,1 milliárd forint volt, amely az 1330,2 milliárd forintos bruttó befizetés és a 78,1 milliárd forintos kiutalás egyenlegeként képződött. Ez a bevétel 67,2 milliárd forinttal magasabb az egy évvel korábbi összegnél. Az előző év azonos időszakához képest a befizetések 82,3 milliárd forinttal (6,6%-kal), míg a kiutalások 15,1 milliárd forinttal (24,1%-kal) nőttek. A befizetések emelkedésének háttérében elsősorban a versenyszektor bériáramlásának növekedése áll.

Az **illetékbecfizetések** – a 2014. év első kilenchiavi bevételéhez viszonyítva 11,6%-kal, 10,3 milliárd forinttal magasabb – összege 99,1 milliárd forintot tett ki. A nagyobb teljesülés háttérében az előző év azonos időszakához viszonyított magasabb összegű befizetések állnak.

A **gépjárműadóból** szeptember végéig 29,1 milliárd forint bevétele keletkezett a központi költségvetésnek. Az önkormányzati feladatok és azok ellátását biztosító források szabályozásának 2013. évi változása eredményeként az önkormányzatok által beszedett gépjárműadó 60%-át átutalják a központi költségvetésbe.

4. 2015 első kilenc hónapjában a **központi költségvetési szervek bevételei** összesen 1228,7 milliárd forintot tettek ki, mely 1%-kal magasabb a 2014. január-szeptember havi bevételénél (1216,1 milliárd forint). Az intézmények érintett

időszaki bevételei közül az alábbi tételek emelhetők ki: 732,7 milliárd forintot az államháztartáson belülről jövő működési célú támogatások, 130,9 milliárd forintot az államháztartáson belülről jövő felhalmozási célú támogatások, 91,1 milliárd forintot a közhatalmi, 206,8 milliárd forintot a működési bevételek tettek ki. A fennmaradó részt a felhalmozási bevételek, a működési és felhalmozási célú átvett pénzeszközök, illetve az azonosítás alatt álló bevételek alkották.

5. A **szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok bevétele** 2015. január-szeptember hónapban 72,5 milliárd forint volt, ami 3,1 milliárd forinttal magasabb az előző év azonos időszakához képest (2014-ben 69,4 milliárd forint).
6. A **szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok bevételei** között az **EU támogatás** a 2015. év első kilenc hónapjában 498,6 milliárd forint volt, amely az éves törvényi előirányzat 29%-a. Az eddigi teljesítés 407,1 milliárd forinttal maradt el a 2014. év azonos időszakának bevételeitől. Az eltérés oka, hogy nem érkeztek meg a várt uniós bevételek, a szükséges egyeztetések jelenleg is folynak. Az uniós források jelenlegi elmaradása az államháztartás uniós módszertan szerinti egyenlegét nem befolyásolja, tekintve, hogy az év végéig esetlegesen meg nem érkező, de a Bizottságtól jogosan igényelt összegek bevételként elszámolhatók. A Nemzeti Stratégiai Referenciakeret (a továbbiakban: NSRK) operatív programjainál 371,5 milliárd forint bevétel keletkezett. Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program sorain a 2015. év első kilenc hónapjában 112,2 milliárd forint összegben teljesült bevétel.
7. A **központi költségvetési szervektől származó befizetések** összege 2015. január-szeptember hónapban 14,2 milliárd forint volt, amely 3,6 milliárd forinttal alacsonyabb az előző év azonos időszakának befizetéseéhez képest (2014-ben 17,8 milliárd forint). Ennek döntő részét a költségvetési törvény 9. §-ában a kizárólag saját bevételből gazdálkodó intézmények részére tételesen előírt befizetési kötelezettség teljesítése tette ki.
8. Az **elkülönített állami pénzalapok befizetése** címen a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap az I-IX. hónapban 7,5 milliárd forintot teljesített.
9. A **helyi önkormányzatok befizetései** címen 2015. szeptember végéig a teljesítés 12,1 milliárd forint volt, ami 5,3 milliárd forinttal alacsonyabb, mint az előző év azonos időszakában. Ez a sor tartalmazza a tárgyévet megelőző évi önkormányzati elszámolások alapján, a kincstári felülvizsgálat, illetve az ÁSZ ellenőrzése során megállapított, jogtalanul igénybe vett és a tárgyévben a központi költségvetésbe visszafizetett hozzájárulások és támogatások összegeit, valamint ezek igénybevételi, kiegészítő és késedelmi kamatát, a Munkahelyvédelmi Akcióval összefüggő befizetéseket, továbbá a köznevelési intézmények működtetésével kapcsolatos önkormányzati befizetéseket.
10. Az **állami vagyonnal kapcsolatos befizetések** első kilenchi összege 62,9 milliárd forint volt, amelynek több mint 60%-át (38,9 milliárd forint) a hasznosítási bevételek adták. Ezen belül a legnagyobb összeg (30 milliárd forint) az osztalékfizetésekből származik. Az értékesítési bevételek összege az első

kilenc hónapban 22,3 milliárd forint volt, ennek meghatározó tétele az üvegházhatású gázok kibocsátási egységeinek értékesítési bevétele (17,6 milliárd forint) volt. A 2015. szeptember végi halmozott bevétel 12,5 milliárd forinttal alacsonyabb a tavalyinál, az elmaradás nagyságrendjét egy 2014. júliusi egyszeri bevétel (tőke kivonás) adja.

11. A költségvetés **kamatbevételei** 2015. I-IX. hónapjában 192,1 milliárd forintot tettek ki. A forintban fennálló követelések 192,7 milliárd forint összegű kamatbevételt eredményeztek a költségvetésben. Ebből az MNB a Kincstári Egységes Számla (KESZ) után 8,5 milliárd forintot fizetett. A fennmaradó rész döntően a hiányt finanszírozó és adósságmegújító államkötvények után származott. A devizában fennálló követelésekből nem volt kamatbevétel, a negatív kamatlábak következtében 0,6 milliárd forint kiadás keletkezett. A tárgyidőszaki bevételek összege alacsonyabb (50,7 milliárd forinttal) az előző év azonos időszakához viszonyítva, ami alapvetően két tényezőre vezethető vissza: a forintban fennálló követelések kamatbevétele 48,7 milliárd forinttal, a devizában fennálló követelések kamatbevétele 2,0 milliárd forinttal lett alacsonyabb a tavalyinál.
12. Az **egyéb bevételek** összege szeptember végéig 19,7 milliárd forintot tett ki, mely már most jelentősen meghaladja az éves előirányzatot. A túlteljesülés fő oka, hogy az előző évi – elsősorban kötelezettségvállalással nem terhelt – maradványok átcsoportosításának technikai lebonyolításával kapcsolatban pótelőirányzat ellensúlyozása címen 9,0 milliárd forint került elszámolásra az egyéb bevételek között.
13. Az **egyéb uniós bevételeken** belül a behajtott vámbevételek és cukorágazati hozzájárulások Magyarországot illető 25%-aként 10,1 milliárd forint realizálódott, amely az előirányzat 90,7%-a, míg az uniós támogatások utólagos megtérüléseként 15,6 milliárd forint (36,1%) folyt be a központi költségvetésbe 2015. szeptember végéig.

B.

A KIADÁSOK JOGCÍMENKÉNT

1. Az **egyedi és normatív támogatásokra** fordított kiadások az év első kilenc hónapjában 250,5 milliárd forintot tettek ki, amely összeg 4,4%-kal haladta meg az előző év azonos időszakában történt teljesítés értékét. Az eltérés döntően a helyközi személyszállítási közszolgáltatások korábbi költségtérítései elszámolásához kötődő, valamint az Eximbank Zrt. kamatkiegyenlítéséhez kapcsolódó magasabb mértékű kifizetésekre vezethető vissza. Az érintett költségtérítési előirányzatok nagyobb mértékű időszakos folyósítása azzal magyarázható, hogy az elmúlt évhez mérten magasabb összegű előirányzatok terhére történt meg a kiadások teljesítése, míg az Eximbank Zrt. kamatkiegyenlítése esetében a magasabb összegű kifizetés a támogatási programhoz kapcsolódóan az Eximbank Zrt. kibővült termékkörének megnövekedett támogatási igényével indokolható. Továbbá a vasúti pályahálózati működtetés tárgyevi költségtérítése kapcsán jelentkező folyósítások magasabb

összege a szerződéses havi ütemezések kifizetéseinek évek közötti eltéréseiből, illetve az érintett előirányzat összegének év közbeni megemeléséből fakad.

2. A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény 136. § (4) bekezdése értelmében a magyar állam évente közszolgálati hozzájárulást fizet a lineáris audiovizuális médiaszolgáltatások vételére alkalmas készüléket használó háztartások számát alapul véve. Az állam a közszolgálati hozzájárulást tizenkét egyenlő részletben előre, minden hónap harmadik napjáig fizeti meg a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap pénzforgalmi számlájára. Ennek értelmében a **közszolgálati műsorszolgáltatás támogatása** címről az év I-IX. hónapjában 52,4 milliárd forint kifizetés történt.
3. A **szociálpolitikai menetidj-támogatásra** fordított kiadások az év első kilenc hónapjában 72,4 milliárd forintot tettek ki, amely összeg 4,6%-kal maradt el az előző év azonos időszakában történt teljesítés értékétől. Az eltérés az alacsonyabb mértékű közlekedési szolgáltatói igénylésekre vezethető vissza.
4. A **lakásépítési támogatásokra** fordított kiadások 2015 első kilenc hónapjában 80,3 milliárd forintot tettek ki, ami 11,8%-kal alacsonyabb a 2014. év azonos időszakához viszonyítva. Az eltérés legfőbb oka, hogy 2015. február 1-jével a devizahitel-adósok tartozásállományát forintosították. További eltérés a tavalyi évhez képest egyrészt a 2015. július 1-jétől bevezetett családi otthonteremtési kedvezmény, másrészt olyan egyéb tényezők együttes hatása is befolyásolja a mérleget, mint az árfolyam és a referenciahozamok, valamint az egyes konstrukciót igénybe vevők létszámának változása.
5. A **Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap** (a továbbiakban: NCSSZA) a családi támogatásokat, a korhatár alatti ellátásokat, a jövedelem pótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokat, valamint a különféle jogcímen adott térítéseket tartalmazza. A családi támogatásokra 2015. I-IX. hónapban összesen 314,2 milliárd forintot fordítottak, amely a 2014. évi szeptember végi kiadásoktól 3,0 milliárd forinttal maradt el. A szeptemberi kifizetés mindössze 2,0 milliárd forint volt, mivel a Magyar Államkincstár a zökkenőmentes iskolakezdés érdekében már augusztus végén átutalta a szeptember havi családtámogatások kifizetéséhez szükséges fedezetet. Így 2015. I-IX. hónapban a családi pótlékra összesen 243,1 milliárd forintot, a gyermekgondozási segélyre 47,5 milliárd forintot, a gyermeknevelési támogatásra 9,2 milliárd forintot, az anyasági támogatásra pedig 4,3 milliárd forintot fizettek ki. Az ugyancsak az NCSSZA-ból finanszírozott életkezdési támogatásra a vizsgált időszakban 4,4 milliárd forintot fordítottak. A korhatár alatti ellátásokra 2015. szeptember végéig 104,3 milliárd forintot folyósítottak, amely 28,9 milliárd forinttal kevesebb, mint az előző év azonos időszakában kifizetett összegek. Ebből korhatár előtti ellátásra és balettművészeti életjáradékra 43,7 milliárd forintot fordítottak, a szolgálati járandóságra kifizetett összegek pedig 60,6 milliárd forintot tettek ki. A csökkenés döntő részben a korhatár előtti ellátásoknál következett be, tekintettel arra, hogy az érintettek időközben betöltötték a rájuk vonatkozó nyugdíjkorhatárt, így teljes jogú öregségi nyugdíjra lettek jogosultak.

(Ezen létszámcsökkenés hatása meghaladta az ellátások januárban végrehajtott emelésének (1,8%) a hatását.) 2015. I-IX. hónapban a jövedelem pótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokra kifizetett összegek (99,1 milliárd forint) több mint kétszeresét tették ki az egy évvel korábbi kiadásoknak. 2015. januártól az NCCSSZA kiadásai között jelenik meg a járási szociális feladatok ellátása, amely az ápolási díj és az időskorúak járadéka mellett márciustól a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, valamint az újonnan bevezetett egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás forrását is tartalmazza. Ezen ellátásokra az év első kilenc hónapjában összesen 50,9 milliárd forintot fordítottak. A különféle jogcímen adott térítések 2015. I-IX. hónapban 18,5 milliárd forintot tettek ki, amely a tavalyi évi teljesítéstől mindössze 0,3 milliárd forinttal maradt el. A térítéseken belül nagyságrendileg kiemelkedő tétel a közgyógyellátásra fordított 13,1 milliárd forint.

6. **A költségvetési szervek kiadásai** 2015. január-szeptember hónapban 2985,4 milliárd forintot tettek ki, amely 2,5%-kal magasabb az előző év azonos időszakában teljesült kiadásokhoz képest (2912,9 milliárd forint). Az intézmények teljesítéséből 1803,3 milliárd forint a személyi juttatásokra, szociális hozzájárulási adóra és munkaadókat terhelő járulékokra kifizetett összeg. Ezen időszakban dologi kiadásokra 892,6 milliárd forintot, beruházásokra 163,4 milliárd forintot fordítottak. A fennmaradó részt alapvetően a felújítások, az ellátottak pénzbeli juttatásai, az egyéb működési és felhalmozási célú kiadások alkották.
7. **A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásainak** 2015. évi első kilenchi teljesítése 855,5 milliárd forintot tett ki, amely 10,6%-kal magasabb, mint az előző év azonos időszakában keletkezett összeg (a 2014. évben 773,6 milliárd forint). Ezen időszak teljesítéséből az alábbi nagyobb tételek emelhetők ki: 232,2 milliárd forint kifizetés normatív finanszírozásra (köznevelési célú humánszolgáltatás és működési támogatás, nem állami felsőoktatási intézmények támogatása, hit- és erkölcsoktatás és tankönyvtámogatás, köznevelési szerződések, szociális célú humánszolgáltatások támogatása), 80,8 milliárd forint kifizetés az „Autópálya rendelkezésre állási díj” törvénysorról, 56,8 milliárd forint kifizetés az FM „Folyó kiadások és jövedelemtámogatások” törvénysorról, 43,0 milliárd forint kifizetés az NFM „Közúthálózat fenntartás és működtetés” törvénysorról, 23,9 milliárd forint folyósítása a megváltozott munkaképességűek támogatására, továbbá 16,4 milliárd forint kifizetés a KKM „Beruházás ösztönzési célelőirányzat” törvénysorról.
8. Az év első kilenc hónapjában **a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok uniós kiadásaiból** a kedvezményezettek részére összesen 1633,6 milliárd forint összegű kifizetés történt, amely az előirányzat 65,1%-a. Az eddigi teljesítés 190,0 milliárd forinttal haladta meg a 2014. évi azonos időszak kifizetését. A jelentős, több mint 1600 milliárd forintos kifizetés oka, hogy a 2007-2013-as programozási időszak operatív programjai esetében az idei évben be kell fejezni a projekteket, így a fennmaradó teljes támogatási összeget a kedvezményezetteknek még idén el kell

költeniük. Az uniós kiadási előirányzatokon belül az NSRK sorai 1452,5 milliárd forintban teljesültek. Az operatív programok közül a Közlekedés Operatív Program (447,7 milliárd forint), valamint a Környezet és Energia Operatív Program (384,4 milliárd forint) teljesítettek a legjobban. Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program sorain a 2015. év első kilenc hónapjában 143,9 milliárd forint összegben teljesült kiadás.

9. Az **elkülönített állami pénzalapok támogatása** címen az I-IX. havi adatok alapján 105,5 milliárd forint került átutalásra a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap, a Nemzeti Foglalkoztatási Alap, a Bethlen Gábor Alap, a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap, valamint a Wesselényi Miklós Ár- és Belvízvédelmi Kártalanítási Alap részére.
10. A **Garancia és hozzájárulás a társadalombiztosítási ellátásokhoz** címen az év első kilenc hónapjában összesen 425,2 milliárd forint támogatás került átutalásra, amely majdnem teljes egészében az Egészségbiztosítási Alapot illette meg. Az Egészségbiztosítási Alapnak járulék címen átadott pénzeszköz 280,7 milliárd forintot tett ki, amely kismértékben magasabb a tavalyi év azonos időszakában juttatott összegnél (277,8 milliárd forint). Ez a hozzájárulás a biztosítási jogviszonyból származó jövedelemmel nem rendelkezők (nyugellátásban részesülők, kiskorúak, felsőfokú tanulmányokat folytatók stb.) után fizetett egészségügyi szolgáltatási járulék forrásául szolgál. Az Egészségbiztosítási Alap a rokkantsági, rehabilitációs ellátások részbeni fedezetére idén szeptember végéig 121,8 milliárd forint támogatásban részesült, szemben az előző év azonos időszaka 253,9 milliárd forintos költségvetési hozzájárulásával. 2015. január-szeptember hónapban az Egészségbiztosítási Alap kiadásainak támogatására szolgáló pénzeszközátadás 22,5 milliárd forintot tett ki, 59,8 milliárd forinttal elmaradva a tavalyi évi I-IX. havi összegtől. A fennmaradó részt a társadalombiztosítási alapoknak az igazgatási szerveiknél foglalkoztatottak kompenzációjára, a Prémiumévek programmal kapcsolatos kiadásaira, valamint a Nyugdíjbiztosítási Alap központi hivatali szerve részére, kormányhatározat alapján, a kormányzati integrációval összefüggésben átutalt költségvetési támogatás tette ki.
11. A **helyi önkormányzatok támogatása** 2015. szeptember végéig összesen 456,2 milliárd forintban teljesült, amely 61,3 milliárd forinttal alacsonyabb az előző év azonos időszakához viszonyítva. A helyi önkormányzatok 2015. évi feladataihoz a hatályos költségvetési törvény 656,0 milliárd forint állami támogatást biztosít, amely a 2014. évi támogatástól mintegy 59,9 milliárd forinttal marad el (ennek döntő részét a segélyezési ellátások járási hivatalokhoz történő áttelepítése okozza). A szeptember végi jelentősebb tételek a következők:
  - a helyi önkormányzatok általános működésének és ágazati feladatainak támogatása címről 407,6 milliárd forint, ezen belül:
    - = a helyi önkormányzatok működésének általános támogatása alcímen 115,0 milliárd forint,

- = a települési önkormányzatok egyes köznevelési feladatainak támogatására 122,2 milliárd forint,
- = a települési önkormányzatok szociális, gyermekjóléti és gyermekétkeztetési feladatainak támogatására 146,2 milliárd forint,
- = a települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatására 24,2 milliárd forint;
- a helyi önkormányzatok kiegészítő támogatására 34,0 milliárd forint, ezen belül:
  - = a működési célú költségvetési támogatás 4,0 milliárd forint,
  - = a felhalmozási célú költségvetési támogatás 14,9 milliárd forint,
  - = az önkormányzati fejezeti tartalék 12,1 milliárd forint,
  - = a vis maior támogatás címről 3,0 milliárd forint;
- a költségvetési szerveknél foglalkoztatottak 2015. évi kompenzációjára 6,9 milliárd forint;
- további új jogcímekekre 7,7 milliárd forint

kifizetés történt.

12. A **támogatás az önkormányzati adósságok törlesztéséhez** kiadási tételről a 2015. év első kilenc hónapjában nem történt kifizetés.
13. A **kamatkiadásokra** 2015. I-IX. hónapjában 869,2 milliárd forintot fordított a költségvetés. A forintban fennálló adósság 601,2 milliárd forint összegű kamatterhének döntő részét az államkötvények után fizetendő 513,6 milliárd forintos és a kincstárjegyek után fizetendő 71,4 milliárd forintos terhek jelentették. A kamatkiadások további része kötődött a devizában fennálló adóssághoz, 268,0 milliárd forinttal terhelve a költségvetést. Ennek nagyobb része (234,4 milliárd forint) a devizakötvények kamatához kapcsolódik. A devizahitelek kamata 33,6 milliárd forintot tett ki. A kamatkiadások az előző év azonos időszakához viszonyítva 7,6%-kal csökkentek.
14. A **társadalmi önszerveződések támogatása** kiadási tétel magában foglalja a pártok és pártalapítványok működésének támogatására szolgáló összegeket. A mérlegsorról az év I-IX. hónapjában 2,9 milliárd forint kifizetés történt.
15. A **kormányzati rendkívüli kiadások** mérlegsoron szeptember végéig 3,0 milliárd forint kiadás teljesült. Ezen belül pénzbeli kárpótlásra 1,1 milliárd forintot, az 1947-es párizsi békeszerződésből eredő kárpótlásra 1,9 milliárd forintot fizettek ki.
16. Az **állam által vállalt kezesség érvényesítése** 2015. szeptember végéig 8,7 milliárd forint kiadást jelentett, melyből 6,0 milliárd forint volt a kkv-szektor és az agrárszektor finanszírozását segítő állami viszontgaranciák kiadása, amely nagyrészt a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. kezesi ügyleteihez vállalt viszontgaranciák teljesítéséből származott. A kazah BTA Bank fizetéseképtelensége miatt érvényesített, valamint kisebb összegű, állami háttérű Mehib-biztosítások esedékes fizetési kötelezettségeként 1,5 milliárd forint kiadás merült fel. A további kifizetések (1,2 milliárd forint) az ún. lakáskezességekhez kötődő kezességek érvényesítéséből, valamint a takarékbetétekből eredő állami

kezességek fizetési kötelezettségeiből adódtak. A 2015. évi adatok mintegy 40%-kal kedvezőbb képet mutatnak az egy évvel korábbi időszakhoz képest. Összetétele ugyanakkor az egy évvel korábbi adatokhoz hasonló annyiban, hogy továbbra is a kkv-szektorhoz és a lakáskezességekhez köthető a beváltások döntő része.

17. Az **egyéb kiadások** összege szeptember végéig 68,1 milliárd forint volt, mely 28,3 milliárd forinttal maradt el a tavalyi év azonos időszakától. Ennek fő oka, hogy idén január elsejétől megszűnt az ÁKK Zrt. tranzakciósilleték-fizetési kötelezettsége. A kiadásokon belül a legnagyobb tételt az adósságszolgálati járulékos kiadásokra kifizetett 33,7 milliárd forint jelentette. Ezenfelül a nemzetközi elszámolások kiadásaiként szeptember végéig 13,4 milliárd forintot fizetett a költségvetés. E kifizetések hazánk nemzetközi szervezetekben való tagságával kapcsolatos tagdíjbefizetésekből származnak.
18. A **hozzájárulás az EU költségvetéséhez** mérlegsoron az év első kilenc hónapjában teljesített összeg 214,4 milliárd forint volt, amely az előirányzat 72,5%-a.
19. Az **állami vagyonnal kapcsolatos kiadások** első kilenchi összege 125,9 milliárd forint volt, amelynek több mint felét (70 milliárd forintot) a felhalmozási jellegű kiadások teszik ki. Ez alapvetően egyrészt a társaságalapítások és tőkeemelések együttesen 41 milliárd forintos tételét, másrészt az ingatlanberuházási és -vásárlási jellegű kiadások 27,6 milliárd forintos összegét foglalja magában. Ez utóbbin belül 18,2 milliárd forint a Nemzeti Eszközkezelő ingatlanvásárlásainak, 3,9 milliárd forint a FINA ingatlanfejlesztéseinek fedezetét biztosította. A vagyonkiadások további részén belül meghatározó az állami tulajdonú társaságok támogatására fordított 18,7 milliárd forint. Az ez évi kiadások 23,1 milliárd forinttal maradnak el az egy évvel korábbtól, mely eltérés döntően a tavaly szeptemberben lezajlott MKB-vásárlás 17,1 milliárd forintos tételével magyarázható.

II.

ELKÜLÖNÍTETT ÁLLAMI PÉNZALAPOK

1. Az egyenleg alakulása

Az elkülönített állami pénzalapok I-IX. havi többlete 22,1 milliárd forint lett. Az egyenleg a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap 5,1 milliárd forintos, a Bethlen Gábor Alap 5,0 milliárd forintos, a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap 11,6 milliárd forintos, a Nemzeti Kulturális Alap 4,7 milliárd forintos többletéből, valamint a Nemzeti Foglalkoztatási Alap 4,3 milliárd forintos hiányából alakult ki. Az elkülönített állami pénzalapok I-IX. havi többlete az előző év azonos időszakához képest alacsonyabb lett.

2. A bevételek alakulása

Az alapok összes bevételei 6,7%-kal alakultak magasabban az előző év azonos időszakához képest. A bevételek közül – elsősorban – a Nemzeti Foglalkoztatási Alap egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulék alapot megillető hányadából és a

szakképzési hozzájárulásból származó bevételek, valamint a Bethlen Gábor Alap bevételei lettek magasabbak.

3. A kiadások alakulása

Az alapok összes kiadásai 35,1 milliárd forinttal magasabb összegben alakultak. A kiadások közül – többek között – a Nemzeti Foglalkoztatási Alap Start-munkaprogram kiadása, valamint a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap kiadásai teljesültek magasabban az előző év azonos időszakához képest.

III.

A TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS PÉNZÜGYI ALAPJAINAK GAZDÁLKODÁSA

NYUGDÍJBIZTOSÍTÁSI ALAP

1. Az egyenleg alakulása

Az alap költségvetése az év első kilenc hónapját többlettel zárta, melynek összege 32,3 milliárd forint volt. A bevételek 75,6%-át, a kiadások 74,5%-át tették ki az éves előirányzatnak. Tavaly ugyanezt az időszakot az alap 129,3 milliárd forintos többlettel zárta.

2. A bevételek alakulása

Szeptember végén az alap bevételeinek összege 2285,1 milliárd forintot tett ki. Az előző év ugyanezen időszakában a bevételek összege 2327,1 milliárd forint volt, az akkori előirányzat 74,5%-a.

A bevételek legnagyobb részét képező szociális hozzájárulási adóból és járulékokból 2258,9 milliárd forint származott, ami az éves előirányzat 75,4%-a. Az előző évben 2301,7 milliárd forint volt az ezen a jogcímen képződött bevétel. A két időszak összehasonlításánál figyelembe kell venni, hogy 2015. január 1-jétől megváltozott a szociális hozzájárulási adó megosztási aránya a társadalombiztosítás két pénzügyi alapja között, így a Nyugdíjbiztosítási Alap részesedése 96,3%-ról 85,46%-ra módosult.

Az egyéb járulékok és hozzájárulások összege 10,3 milliárd forint volt, ami 0,4 milliárd forinttal maradt el az egy esztendővel korábbi értéktől. Ebbe a körbe a megállapodás alapján fizetők járulékai és az egyszerűsített foglalkoztatás utáni befizetés tartozik.

A késedelmi pótlék és bírság összege 7,6 milliárd forintot tett ki, ami az éves előirányzat 63,2%-a. A bázisidőszakban a kérdéses bevétel 9,0 milliárd forint (76,2%) volt.

3. A kiadások alakulása

Az év első kilenc hónapjában az alap kiadásainak összege 2252,8 milliárd forint volt, ami az előirányzat időarányos részénél valamivel alacsonyabb (74,5%). Az összehasonlított időszakban 2197,8 milliárd forint volt a teljesítés, az akkori előirányzat 70,5%-a.

A nyugellátásokra fordított összeg 2242,0 milliárd forint volt, ami az előirányzat 74,6%-ának felel meg. Az előző év azonos időszakához viszonyított növekedés 57,1 milliárd forintot tett ki. A nyugdíjkiadások tartalmazzák a költségvetési törvényben előírt, a 2014. december 31-ig megállapított ellátásokra vonatkozó 1,8%-os mértékű emelés hatását.

A nyugdíjbiztosítási költségvetési szervek kiadásaira fordított összeg 8,4 milliárd forint volt, ami az éves előirányzat 78,9%-a. 2014 azonos időszakában az erre a célra fordított kiadás 0,4 milliárd forinttal kevesebb volt.

EGÉSZSÉGBIZTOSÍTÁSI ALAP

1. Az egyenleg alakulása

Az alap költségvetése az I-IX. hónapot 2,4 milliárd forint deficittel zárta. Egy évvel korábban az alap költségvetési pozíciója 28,6 milliárd forint többletet mutatott.

2. A bevételek alakulása

A szeptember végéig befolyt bevételek összege 1442,4 milliárd forintot tett ki. Ez a bevételi főösszeg 75,5%-a, és közel megegyezik az egy évvel korábbi értékkel.

A szociális hozzájárulási adó Egészségbiztosítási Alapot megillető része és a járulékok együttes összege 743,7 milliárd forint volt, a teljesítés az időarányos mértéket meghaladta (75,4%). Ezen bevételek az előző év azonos időszakának értékét 43,8%-kal, 226,7 milliárd forinttal haladták meg.

Az egyéb járulékokból és hozzájárulásokból a tárgyalt időszakban 36,1 milliárd forint bevétel keletkezett, amely 3,0 milliárd forinttal haladta meg a bázisidőszak összegét.

Az egészségügyi hozzájárulás címen 128,2 milliárd forint bevételhez jutott az alap. A teljesítés az időarányosnál több, az éves előirányzat 79,3%-a. Az előző év azonos időszakához képest 8,6%-kal, 10,1 milliárd forinttal több hozzájárulás került befizetésre.

A bevételek 29,7%-át jelentő 429,0 milliárd forint költségvetési támogatás és térítés az előző évben átadott összeg 62,4%-a. Szeptember végéig a járulék címen átvett pénzeszköz összege 280,7 milliárd forint, a rokkantsági, rehabilitációs ellátások részbeni fedezetére átvett összeg 121,8 milliárd forint, míg a tervezett pénzeszközátvételé 22,5 milliárd forint volt. A fennmaradó részt az egészségügyi feladatok ellátásával kapcsolatos hozzájárulás tette ki.

Az egyéb bevételek összege 102,3 milliárd forint volt, amely az előirányzat 78,7%-a, és 18,1 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszakának bevételét. Az ide tartozó bevételek közül a baleseti adóból 21,3 milliárd forint, a népegészségügyi termékadóból 20,5 milliárd forint bevétel származott. A két adónem tekintetében a vizsgált időszak teljesítése összességében 8,3 milliárd forinttal haladta meg az egy évvel korábbi értéket. Ebben a bevételi csoportban szereplő gyógyszergyártói és -forgalmazói befizetés összege 49,4 milliárd forintot tett ki, amely az előző év azonos időszakát 5,8 milliárd forinttal haladta meg.

3. A kiadások alakulása

Az alap kiadásai szeptember végéig 1444,8 milliárd forintot tettek ki, amely a kiadási főösszeg 75,6%-a.

Az egészségbiztosítás pénzbeli ellátásokra 421,2 milliárd forintot fordított, amely a tervezett előirányzat 74,5%-a. A rokkantsági és rehabilitációs ellátásokra fordított kiadások összege 240,3 milliárd forint volt, amely 13,0 milliárd forinttal maradt el a 2014. év azonos időszakának értékétől. A pénzbeli ellátások közé tartozó gyermekgondozási díjra 84,5 milliárd forintot, táppénzre 55,8 milliárd forintot fordított az alap. Mindkét ellátás esetében a vizsgált időszak teljesítése (a gyermekgondozási díj 6,5 milliárd forinttal, a táppénz pedig 6,7 milliárd forinttal) meghaladta az egy évvel korábbi értéket.

A természetbeni ellátások legnagyobb kiadási előirányzatát képező gyógyító-megelőző ellátásra kifizetett I-IX. havi összeg 706,9 milliárd forint, az összehasonlított időszak értéke pedig 699,3 milliárd forint volt. Az egészségügyi dolgozók bérkiegészítése címen szeptember hónapban kifizetett összeg 1,7 milliárd forintot tett ki.

A gyógyszer támogatásra fordított kiadás 240,0 milliárd forint volt, amely 16,2 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszakának értékét. Gyógyászati segédeszköz támogatásra szeptember végéig 43,2 milliárd forint kifizetés történt, a bázisidőszakhoz viszonyított többlet 2,0 milliárd forintot tett ki.

Az alapkezelő (OEP) I-IX. havi működési kiadásai 7,3 milliárd forintot tettek ki, a teljesítési arány 82,1%. A bázisidőszakban az erre a célra felhasznált összeg közel megegyezik az idei értékkel.

IV.

AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS KÖZPONTI ALRENDSZERÉNEK FINANSZÍROZÁSA

A. Állományi adatok

A központi költségvetés adóssága szeptember végéig 1173,7 milliárd forinttal növekedett, amit három – egymást részben ellensúlyozó – tényező eredményezett. Az első tényező a kedvező piaci helyzetben megvalósított nettó forintkibocsátás - beleértve a lakosságnak közvetlenül értékesített állampapírokat - 1356,0 milliárd forint értékben, ami főként a költségvetés éves hiányát és részben a devizalejáratokat finanszírozza. A második tényező a deviza-keresztárfolyamok jelentős változása, ami az állam partnerkockázatát csökkentő mark-to-market betétállományokat növelte 439,4 milliárd forint összegben. A harmadik – előbbiekkal ellentétes hatású – tényező a nettó devizalejárt 584,8 milliárd forint értékben. A devizaárfolyam szeptemberi szintje csak kismértékben, 36,9 milliárd forinttal csökkentette az adósság devizában fennálló részének forintban számított nyilvántartási értékét.

Az előzetes adatok szerint szeptember végén a **központi költségvetés forint- és devizaadóssága** az alábbi táblázat szerint alakult:

(Mrd Ft)	2014		2015		Változás	
	záró	%	szeptember	%	Mrd Ft	százalékpont
Forint	14 612,0	61,2	15 968,0	63,7	1 356,0	2,5
Hitel	623,3	2,6	661,2	2,6	37,9	0,0
Államkötvény	9 989,0	41,8	10 766,3	43,0	777,3	1,2
Lakossági állampapír	2 411,1	10,1	3 154,0	12,6	742,9	2,5
Diszkontkincstárjegy	1 588,6	6,7	1 386,5	5,5	-202,1	-1,2
Deviza	8 957,9	37,5	8 336,2	33,3	-621,7	-4,2
Összesen	23 569,9	98,7	24 304,2	97,0	734,2	-1,7
Egyéb kötelezettségek	311,2	1,3	750,6	3,0	439,4	1,7
Mindösszesen	23 881,1	100,0	25 054,7	100,0	1 173,7	0,0

A **költségvetés forintadóssága** szeptember végéig 1356,0 milliárd forinttal nőtt, és 15 968,0 milliárd forintot ért el.

A **forinthitelek állománya** a vizsgált időszakban egyrészt a 194,7 milliárd forint értékű, nemzetközi fejlesztési intézetektől projektfinanszírozási célú hitellehívás, másrészt a 22,3 milliárd forint értékű, MÁV-tól történő és az 52,3 milliárd forint értékű, BKV-tól történő forinthitel-átvállalás következtében nőtt, a 231,5 milliárd forint törlesztés következtében csökkent, így összességében 37,9 milliárd forinttal növekedett. A központi költségvetés forinthitel állománya szeptember végén 658,2 milliárd forint értékű külföldi hitelező felé és 3,0 milliárd forint belföldi hitelező felé fennálló hiteltartozásból állt.

Az összes adósság 61,1%-át kitevő, **forintban kibocsátott állampapírok** állománya 1318,1 milliárd forinttal, 15 306,9 milliárd forintra nőtt szeptember végéig. Mindez a piaci államkötvények állományának 779,8 milliárd forintos és a lakossági állampapírok 742,9 milliárd forintos növekedésének, valamint a diszkontkincstárjegyek állományának 202,1 milliárd forintos csökkenésének, továbbá a nem piaci államkötvények állománya 2,5 milliárd forintos törlesztésének a következménye.

A lakossági állampapírokon belül a kamatozó kincstárjegyek állománya a vizsgált időszakban 448,5 milliárd forinttal nőtt, a szeptember végi állomány 1537,5 milliárd forint volt. A féléves kincstárjegy állománya 6,3 milliárd forintos növekedés következtében 35,1 milliárd forintra emelkedett szeptember végére. Az 1 és 2 éves *Kincstári Takarékjegyek*, valamint az *1 éves Kincstári Takarékjegy Plusz* együttes állománya összesen 34,0 milliárd forinttal 389,1 milliárd forintra nőtt a vizsgált időszakban. A lakossági ügyfelek által vásárolható *Prémium Magyar Államkötvény* és a *Bónusz Magyar Államkötvény* együttes állománya 2015. szeptember végén 248,6 milliárd forintos ez évi növekedés hatására 1 176,5 milliárd forintot tett ki. A 2013 decemberétől kibocsátott Babakötvényből szeptember végéig 5,4 milliárd forint

összegeben került sor értékesítésre, így állománya elérte a 15,7 milliárd forintot. Szeptember végén a lakossági állampapírok állománya 3154,0 milliárd forintot tett ki, ami 742,9 milliárd forint növekedést jelent 2014. december vége óta.

A *külföldi befektetők állampapír-állománya* szeptemberben 112,3 milliárd forinttal csökkent. A hó végi 4068,7 milliárd forintos állampapír-állomány 804,6 milliárd forinttal volt alacsonyabb a 2014. december végi állománynál. A külföldi állomány 1,4%-a, 58,9 milliárd forint diszkontkincstárjegy, 98,6%-a, 4009,8 milliárd forint államkötvény. A külföldi állomány átlagos hátralévő futamideje szeptember végén 5,15 év volt.

A központi költségvetés devizaadóssága szeptember végéig 621,7 milliárd forinttal 8336,2 milliárd forintra csökkent az elmúlt év végéhez képest. A devizaadósság belföldi devizakötvény-kibocsátás következtében 159,6 milliárd forinttal, a MÁV-tól történő devizahitel-átvállalás következtében 1,1 milliárd forinttal nőtt, a devizaadósság törlesztése ugyanakkor 745,5 milliárd forintot tett ki az időszak során. A devizaadósság az árfolyamváltozás következtében 36,9 milliárd forinttal csökkent, és bruttó módon számítva a teljes adósság 33,3%-át tette ki szeptember végén.

A teljes adósság 26,1%-át kitevő **devizakötvények** esetében, figyelembe véve a belföldi Prémium Euró Magyar Államkötvény és a Letelepedési kötvény 159,6 milliárd forint értékű értékesítését, a 387,1 milliárd forint értékű devizakötvény-törlesztést és a 33,2 milliárd forintos árfolyamnyereséget, a devizakötvény-adósság 6532,8 milliárd forintot tett ki szeptember végén, amely a 2014. év végéhez képest 260,7 milliárd forint csökkenést jelent.

A közvetlen külföldi és belföldi devizahitelek – amelyek a nemzetközi szervezetektől, illetve külföldi bankoktól felvett, továbbá az átvállalt hitelek állományából adódnak össze – a teljes adósság 7,2%-át tették ki szeptember végén. A vizsgált időszak alatt a külföldi és belföldi hitelek együttes állománya 1,1 milliárd forint MÁV-tól történő devizahitel-átvállalás, 358,4 milliárd forint törlesztés és 3,7 milliárd forint árfolyamnyereség következtében 361,0 milliárd forinttal csökkent, és 1803,3 milliárd forintot tett ki a hónap végén.

A deviza-államadósság kockázatainak csökkentése érdekében az ÁKK Zrt. swapműveleteket köt. A nemzetközi piaci szokványok alapján a swapműveletek miatt fennálló partnerkockázatok csökkentése érdekében a felek a swapok nettó értékének megfelelő fedezetet (betétet) helyeznek el egymásnál, amiből az adósságállomány részét képezik az ezen ügyletek után az ÁKK Zrt.-nél elhelyezett fedezeti összegek (az ún. mark-to-market betétek) az egyéb kötelezettségek soron. Az ezen a jogcímen elhelyezésre kerülő betét azt mutatja, hogy a nem euróban kibocsátott devizakötvények értéke mennyivel növekedett volna az államadósságon belül az eurókötvényekhez képest, ha nem lett volna átváltva arra. A nem euró devizakötvények és az azokra kötött swapok lejáratakor a swapon elért megtakarítást az állam realizálja, mivel a törlesztés az adósság euró értékének megfelelően alakul. Ezt követően a mark-to-market betétnek a lejárt swapra eső részét az állam visszafizeti a partnernek, annak állománya csökken a megtakarítás nagyságával. (A februári dollárkötvény-lejárat hatására 39,7 milliárd forinttal csökkent az MtM állomány.) Az elmúlt években az

egyéb devizák (főként az USD, illetve a CHF) jelentősen felértékelődtek az euróhoz képest, az emiatt keletkező többletadósságot viszont a swapkötéssel sikerült kizárni. 2015 első kilenc hónapjában az egyéb kötelezettségek állománya 439,4 milliárd forinttal nőtt, és szeptember végén 750,6 milliárd forintot tett ki.

B. Kamatok, hozamok alakulása

B/1. Elsődleges piac

A *diszkontkincstárjegyek szeptemberi aukcióin* a havi átlagos fedezettség az előző havi 2,8-ről 2,5-re csökkent. A *kötvényaukciókon* a fedezettség az előző havi 2,7-ről 3,8-re emelkedett.

A *3 hónapos diszkontkincstárjegy* utolsó szeptemberi aukcióján az átlaghozam az egy hónappal korábbi aukcióhoz viszonyítva 36 bázisponttal csökkent, és 0,39%-ot tett ki. A *12 hónapos kincstárjegy* utolsó szeptemberi aukcióján a kialakult átlaghozam 0,47% lett, amely 25 bázisponttal alacsonyabb az augusztusi értéknél.

A *3 éves kötvényaukción* a hozam 1,75%-ot ért el az utolsó szeptemberi aukción, ami 40 bázisponttal maradt el az utolsó augusztusi aukción kialakult átlaghozamtól. Az *5 éves kötvény* utolsó szeptemberi aukcióján az átlaghozam 2,54%-ot ért el, ami 5 bázisponttal alacsonyabb az utolsó augusztusi aukción kialakulthoz képest, a *10 éves kötvény* utolsó szeptemberi aukcióján kialakult 3,57%-os átlaghozama 11 bázisponttal meghaladta az utolsó augusztusi aukción kialakult átlaghozamot. A *15 éves kötvényaukción* a hozam 17 bázisponttal, 4,01%-ra csökkent a legutóbbi, júniusban tartott aukción kialakult átlaghozamhoz képest.

B/2. Másodlagos piac

A másodlagos piacon az időszak egészét tekintve a 3, 6 és 12 hónapos, valamint az 5, 10 és 15 éves lejáraton 13-36 bázisponttal, a 3 éves lejáraton 51 bázisponttal mérséklődött a referenciahozam. A jegybank Monetáris Tanácsa szeptemberben az 1,35%-os szinten tartotta a jegybanki alapkamatot.

Az éven belüli hozamoknál a 3 hónapos hozam 33 bázisponttal 0,39%-ra, a 6 hónapos hozam 30 bázisponttal 0,38%-ra, a 12 hónapos hozam 27 bázisponttal 0,43%-ra mérséklődött. Az éven túli hozamoknál a 3 éves hozam 51 bázisponttal 1,55%-ra, az 5 éves hozam 33 bázisponttal 2,33%-ra, a 10 éves hozam 36 bázisponttal 3,28%-ra, a 15 éves hozam 13 bázisponttal 3,76%-ra csökkent.

